

De zelfkant van Maarten van Roozendaal

De bulderende lach van Maarten van Roozendaal overstemt alles in het Amsterdamse stand-up comedy-café Toomler, deze zondagavond. Zijn vriend, de zanger Jeroen van Merwijk, treedt op. Na de pauze mag Van Roozendaal zelf het podium op. Trots, maar ook een beetje verbaasd, vertelt hij na afloop hoe zijn carrière in een stroomversnelling is geraakt. Als hij zijn zoveelste sigaret op wil steken, weigert de aansteker. Geen reden om het niet toch de hele avond met het onwillige apparaat te proberen.

'Zo'n Zilveren Harp is natuurlijk geweldig: mijn platenbaas, Willem van Kooten, ontruimde twee dagen na het gala al een studio voor het opnemen van een cd-single.' Van Roozendaal laat het succes over zich heen komen, maar is er ook wel een beetje huiverig voor. 'Als mensen naar het theater gaan omdat ze mijn single zo leuk vinden, komen ze bedrogen uit.' Twijfelend: 'Horen ze de ironie wel?' Angstig: 'Straks staan er allemaal zestienjarige meisjes te joelen voor het podium.' Maar een tieneridool zal Maarten van Roozendaal niet snel worden. Zijn luisterliedjes, begeleid door piano en contrabas, lenen zich niet voor een hype à la Acda en De Munnik. Van Roozendaal, die door de recensent van *de Volkskrant* werd vergeleken met Jacques Brel, verlangt ook niet echt naar dat 'grote publiek'. 'Ik ga er altijd van uit dat mijn publiek even intelligent is als ik en neem het net zo serieus als mezelf.'

Succes bij het verkeerde publiek: het zou een luxeprobleem zijn voor de zanger. In zijn luisterliedjes zonder refrein klinkt de zelfkant, die hij een aantal jaren aan den lijve ondervond, nog door. Maar als iets hem onderscheidt van andere zangers in zijn genre, is het dat hij de ellende die hij met zijn rauwe stem bezingt, met humor weet te relativieren.

Spelen voor (eigen) publiek oefende hij al als klein jongetje. Dan nodigde hij de buurt uit voor een optreden van zijn eerste bandje ('de staande Beatles') in de garage van het ouderlijk huis in Heiloo. Het ontbrak hem met twee broers en vier zussen niet aan aandacht. 'Ik kon van acht mensen liefde verdienen.' Eind jaren zeventig verliet de zeventienjarige Van Roozendaal Heiloo en trok in een kraakpand in Alkmaar. 'Op de middelbare school voorspelde een leraar maatschappijleer dat van mijn generatie zeker zestig procent niet aan de slag zou komen. Ik dacht: daar hoor ik bij; ik hield op met leren en vroeg een uitkering aan onder het motto: de wereld is vreselijk, dus zorg dat je er geen last van hebt.'

Tien jaar lang deed hij van alles, behalve een opleiding of een vaste baan. Een punker zonder politieke doelen. Hij praat niet graag over die tijd, hij wil niet te boek staan als typische vertegenwoordiger van de jaren tachtig. Zijn dagen vulde hij met pianospelen, af en toe een caféoptreden, blowen en erger. 'We hadden een complete apotheek in huis, maar ik heb nooit echt van iets hoeven afkicken. Ik dacht dat ik het leven verder vol zou kunnen houden, maar op mijn zevenentwintigste

Maarten van Roozendaal bij de uitreiking van zijn Zilveren Harp

werd ik opeens gillend gek.' Als hij erover vertelt, klinkt in zijn stem de rauwheid waarmee hij zijn liedjes brengt. 'Het was echt een hel, twee jaar lang dacht ik ieder moment van de dag dat ik doodging. Tenslotte besepte ik dat ik een keuze moest maken: de rest van mijn leven een depressie, of zorgen dat ik als zanger zou slagen.'

Hij werkte al achter de bar van het kleine Amsterdamse theater De Engelenbak, kweekvijver voor veel cabaret-talent. 'Ik stopte met tappen en ben in mijn eentje op het podium gaan zitten aan de piano.' Eindelijk, op zijn dertigste, was Maarten van Roozendaal fulltime zanger. Twee jaar later, in 1994, won hij de jury- en de publieksprijs op het Amsterdams Kleinkunst Festival. De man die nooit naar de kleinkunstacademie wilde, omdat hij bang was dat ze hem zouden verpesten, werd erkend als kunstenaar. 'Ik was zo blij - het was alsof ik slaagde voor mijn eindexamen en een studie tegelijk. Op rij vier zaten mijn ouders en al mijn broers en zussen.' Hij maakt een weids gebaar: 'Die rij gaat als één mens omhoog en we kijken elkaar aan... dat zijn van die momenten, die zet je vast in je hoofd.'

Na dat eerste succes maakte hij twee cd's, *Nacht en Adem uit* en toerde hij met contrabassist Kim Soepnel langs de theaters. Toen Soepnel verder wilde met een eigen programma werd haar plaats ingenomen door Egon Kracht.

Tijdens het gesprek drinkt Van Roozendaal rode wijn, maar vanaf een uur voordat hij op moet, komt er geen alcohol meer aan te pas. 'Het is watertijd,' zegt hij tegen een medewerker van het café die hem iets te drinken aanbiedt. Op het toneel geeft de artiest - zwart pak aan, wit overhemd met grote puntkraag, de haardos nog even woest als die middag - zich helemaal. 'Ik geloof niet in God, maar als God iets is, dan is het dat: concentratievermogen,' had hij eerder gezegd. Soms haalt hij uit met een schreeuw die zijn stembanden maar net kunnen verdragen, om vlak daarna een bijna dreigende stilte te laten vallen. Zijn mimiek is een schouwspel op zichzelf, het lange lijf kronkelt achter het klavier. Het publiek is soms hoorbaar verrast als een lied een andere wending neemt dan verwacht. Hij voorspelde het voor het optreden al. 'Ik wil mensen hun emoties laten beleven: plezier en uitgelatenheid, maar ook droefenis. Daarom schrijf ik liedjes.'

■ *Maarten van Roozendaal is nog net geen tieneridool. Maar het publiek van de zanger van het rauwe luisterlied groeit snel. Om zijn Harp te verzilveren werd meteen na de uitreiking een cd-single opgenomen. 'Als mensen naar het theater gaan omdat ze mijn single zo leuk vinden, komen ze bedrogen uit.'*

Maarten van Roozendaal, 'Kerstmis in april', tournee, onder andere: 17 en 18 april: Austerlitz; 21 mei: Spijkenisse; 29 mei: Made; 30 en 31 mei: Amsterdam; 11 juni: Den Helder. Net uit: cd-single 'Trouw zijn'. In april verschijnt de cd 'Kerstmis in april'.